

להצלחת עם ישראל ולזכות משפחת סעדיה ה"ר

עלונו שבועי להבנת פרשת השבוע

מפטירים "ותאמר ציון"

פרשת עקב

גיליון מספר 87

פרק י'

יחס מועדף לעם ישראל - למרות כל חטאי ישראל, לא מפר ה' את הברית שכרת עם האבות. הוא רק שב ומבקש מבניו לשמור, גם הם, את הברית, לדבוק בתורה ובמצווה ובדרכי ה'. שוב מזכיר משה את החסד הגדול שעשה ה' בישראל בהוציאו אותם ממצרים, את נפלאותיו במדבר ואת הארץ הטובה שהוא עומד להעניק לישראל.

בין דברי הברכה וההבטחה המותנים בהנהגת העם, אומר משה את פרשת "והיה אם שמוע תשמעו", הידועה כ'פרשה שנייה של קריאת שמע'. בפרשה זו נזכרת חובת היהודי לאהוב את ה' ולעובדו בכל לב ובמסירות נפש. ההבטחה היא למטר השמים ולברכת הארץ. אך אם לא תשמר התורה, יפגע חרון אפו של ה' בישראל, והוא יעצור את כל שפע הברכה.

כמו בפרשה ראשונה של שמע, נדרשים בני ישראל ללימוד התורה, למצוות תפילין, לחינוך הילדים לדרך התורה וללימודה ולמצוות מזוזה. ובסיום כל אלו, שוב ההבטחה לאריכות ימים וירושת הארץ מתוך שלום ובטחון. עליכם לירא מה', לעבד אתו ורק אז תוכלו גם להישבע בשמו.

ה' לא כרת ברית עם בניכם, שלא ראו את הניסים הגדולים ביציאת מצרים, קריעת ים סוף ובליעת קרח ועדתו - אלא אתכם, שראיתם הכל בעיניכם". ומשה סיים: "הזהרו לקיים את כל מצות ה', כדי שתתחזקו ותירשו את ארץ ישראל ותאריכו ימים עליה, שהיא ארץ זבת חלב ודבש".

את כל מצותי אשר אצו אתכם עשו אותם בלבבכם

האמונה, כתוצאה משפע גשמי, "כשתיכנסו לארץ ותאכלו לשבע, תבנו בתים נאים ובקרכם וצונכם ירבה - הזהרו לחשוב תחושת 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'. חטא זה, עלול להביא לאובדן וגלות. אלא תיזכרו תמיד, שה' ורק ה' הוא הנותן לכם את הכוח.

פרק ט'

תזכורת חטא העגל, ועוד מזיכרונות המדבר - כאמור, חושש משה רבנו מגבהות לב העם. הוא מבהיר שמתנת ארץ ישראל, וכל הטוב שמושפע מהקב"ה, אינם דווקא פרי מעשיהם הטובים של ישראל. בעיקר, אומר משה, עומדת לישראל זכות הברית שכרת ה' עם האבות. גם רשעת העמים תרמה לנישולם מהארץ והבאת עם ישראל במקומם. על-מנת לחזק תפיסה זו, מזכיר משה את העובדה שלאורך כל תקופת מנהיגותו שב בעם וחטא לפני ה'. במיוחד הוא מזכיר ומפרט את השתלשלות העניינים שהביאה לחטא העגל, כאשר הוא, משה, עלה אל האלוקים לקבל את התורה. וכך, מזכיר משה, נאלצתי לשבור את הלוחות ולהתחנן לפני ה' עבורכם.

עוד מזכיר משה את חטאי העם כאשר נתאו לבשר, כאשר חלקו על משה, וכמובן חטא המרגלים שבגיניו נדדו ארבעים שנה במדבר. בעקבות שבירת הלוחות בחטא העגל, מצווה ה' על משה לפסול שני לוחות אבנים - 'הלוחות השניים'. משה עולה עם הלוחות למרום, ושם כותב ה' את 'עשרת הדברות' על הלוחות, אותם מניח משה בארון עץ-השיטים שהכין במיוחד עבורם. עוד מזכיר משה את מיתת אהרון אחיו הכהן הגדול, את מינוי בנו אלעזר לכהן תחתיו ואת בחירת שבט לוי כמשרתי ה'.

פרשת עקב פרק ז'

שכר המצוות - שמירת הברית - הקב"ה מבטיח, כך ממשך משה בדבריו אל ישראל, כי כאשר ישמור העם את התורה ומצוותיה, יקיים ה' את הברית שכרת עם האבות, ויברך את עם ישראל בכל טוב: צאצאים; גידולים חקלאיים; צאן ובקר; גדולה בעמים; בריאות ושלטון על כל האויבים.

משה מעלה ספקנות אפשרית: "כי תאמר בלבבך, רבים הגויים האלה ממני, איכה אוכל להורישם?" כלומר, עלולים בני-ישראל לחשוש בליבם מפני המלחמה לכיבוש הארץ. והוא משיב: אין לחשוש. יש לזכור את שעשה ה' למצרים, ולהאמין ביכולת האלוקים.

הוא מוסיף, כי ה' ינהל את הכיבוש בהדרגתיות, כדי שלא תתפנה הארץ מיושביה באחת, וכך תהפוך למקום שורץ חיות רעות, בטרם יישבו בני-ישראל את הארץ כולה. משה מזהיר שוב, כי בד בבד עם כיבוש הארץ, מוטל על העם לבער את תרבות הגויים ולנתץ את אליהם.

פרק ח'

ניסיון העבר ותקוות העתיד - ההבטחה לירושת הארץ, האזהרה לשמירת מצוות ותזכורת חטאי המדבר, שב וחוזר גם בפסוקים הבאים. משה מציג את טלטלות המדבר, כניסיון שמטרתו לבחון את אמון העם באלוקים. מחד, תחושת השימון המדברית המעיקה, ומאידך, ניסים אלוקיים המלווים את העם בכל צעדיו. ואילו עתה, אומר משה, זוכה הדור להיכנס לארץ טובה שיש בה כל.

משה מזהיר מפני גבהות לב המנכרת את

זמני כניסת ויציאת שבת
הדלקת נרות: 19:16
צאת שבת: 20:07
צאת שבת ר"ת: 20:58
* הזמנים לפי לוח 'אור החיים'
תל - אביב

לעילוי נשמת
מורים מורטזה בן
שרה, זינמ בת
מרים

רבי יעקב כולי-
ילקוט מעם לועז
ורבי נפתלי מנמירוב

רבי משה ברנשטיין
ראש ישיבת קמניץ
ורבי חנוך חסון
אב"ד חברון הי"ד

רבי חיים רפאל בן
אשר הראשון לציון
ורבי רפאל יהושע
עזריאל

דבר תורה לפרשת עקב

"וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך" (דברים י"א, כ)

בעניין מצוות מזוזה, המפורטת בפרשתנו, מספרת הגמרא, שרבי יהודה הנשיא שלח מזוזה לגוי - ארטבן מלך פרס - כשהוא מציין את סגולתה לשמור עליו.

ברור שגוי אינו מקיים כל מצוה בקבעו מזוזה, שכן מצוה זו ניתנה לעם-ישראל בלבד. על-כן מובן, שגוי גם אינו זכאי לשכר המצוה. כיצד אפוא הייתה המזוזה אמורה להגן על ארטבן?

שאלה דומה מתעוררת על הידוע, שבזמן המשנה היו אנשים מכניסים מזוזה למקל ההליכה שלהם, ובדרך זו נשאה עמם לשם שמירה. גם כאן נשאלת אותה שאלה: הלא מקל הליכה אינו חייב במזוזה, וממילא אין זו מצוה וגם אין על כך שכר; כיצד אפוא הייתה אמורה המזוזה שבתוך המקל לשמור על הבריות?

לא רק שכר

כאן יש להבחין בין שכר המצוה לבין סגולת המצוה: שכר - הוא דבר נוסף על עצם המצוה; כשמקיימים את המצוה כראוי,

ניתן עליה שכר. למשל, על מצוות מזוזה נקבע שכר - "למען ירבו ימיכם וימי בניכם". זהו שכרה של המצוה.

אך מלבד השכר יש לכמה מצוות סגולה מיוחדת, שאיננה בבחינת שכר אלא חלק ממהותה של המצוה. סגולתה של המזוזה היא שמירה. תז"ל אומרים, שכאשר קובעים מזוזה בפתח הבית, שומר הקב"ה על הבית. ב'תוספות' נאמר, שהמזוזה עשויה לשם שמירה ("לשימור עבד"). כלומר, עניינה של המזוזה הוא לשמור, ותכונה זו היא חלק ממהותה של מצוות המזוזה.

זכר למזוזה

על-פי היסוד הזה מובן, שגם כאשר אין כאן קיום של מצוות המזוזה, בכל-זאת, מאחר שמדובר במזוזה כשרה, שנכתבה לשם מצוה - קיימת בה סגולת השמירה (לפחות במידה מסויימת). לכן שלח רבי יהודה הנשיא מזוזה למלך פרס ולכן נשאו יהודים מזוזה בתוך מקל ההליכה, שכן גם כך יש במזוזה משהו מסגולת השמירה שבה.

על-פי זה מובן, שסגולה מסויימת של שמירה יש לא רק במזוזה עצמה, אלא גם כאשר עושים זכר למזוזה או מדברים וחושבים על דיני המזוזה. כך מצאנו

בגמרא, שבבית מונבו המלך היו עושים 'זכר' למזוזה (במקומות שהיו פטורים מקביעתה), כי גם בזכר בלבד יש מסגולת המזוזה.

שמירה מתמדת

מכל זה ניתן לראות, עד כמה גדולה החשיבות של קביעת מזוזה כשרה בכל בית יהודי. עם-ישראל זקוק תמיד לשמירה מיוחדת, שהרי הוא בבחינת כבשה אחת בין שבעים זאבים.

על-כן חשוב שכל יהודי יחזק את השמירה של ה'רועה' עליו ועל בני-ביתו על-ידי שימוש בסגות השמירה של המזוזה. זאת ועוד: הזוהר קורא על המזוזה את הפסוק "ה' ישמור צאתך ובוואך מעתה ועד עולם" - שבזכות המזוזה שומר הקב"ה על דרי הבית גם בצאתם ממנו, ולא רק ברגע זה, אלא "מעתה ועד עולם".

לאור זאת מובן שכל מזוזה נוספת על פתחו של בית יהודי מוסיפה בשמירה של הקב"ה על עם-ישראל כולו, שהרי כל ישראל ערבים זה בזה.

שבת שלום ומבורך.

מילתא דבריחותא

איש אחד הלך לפסיכולוג ואמר לו: "באתי בגלל הבן שלי, הוא כל הזמן רוצה ללכת לגינה לשחק בארגז החול. והוא גם כל הזמן רב עם הילדים" עונה לו הפסיכולוג: "אל תדאג, זו כנראה תקופה שתעבור כשהוא יגדל" עונה האיש: "הו תודה, אני הולך לספר לאשתו, היא כבר ממש לחוצה".....

האישה יומיים במטבח, מבשלת, אופה. סך הכל הכינה עשרים ושש סוגי סלטים, ארבע סוגי דגים, כמה סוגי בשר, פשטידות, עוגות, ריבות, ומנות לקינוח. יומיים של עבודה במרץ. יושבים לאכול כל המשפחה. אז כמובן האישה, אחרי יומיים שהיא הכינה וטרחה, מחכה לשמוע משהו מבעלה. מה אומר לה בעלה: "נו, איך האבטיח שקינתי".....?

שני בחורים דפקו בדלת של אחד העשירים בשכונת יוקרה, ובקשו תרומה עבור אנשים מסכנים מובטלים. העשיר השיב להם בעצבים: "מובטלים? שילכו לעבוד" למחרת שוב דפקו בדלת, ובקשו תרומה בשביל אנשים מובטלים. שוב התעצבן בעל הבית: "שילכו לעבוד" וטרק את הדלת. כך זה נמשך יום אחר יום. עד שיום אחד כשהם דפקו אמר להם בעל הבית: "אתם יודעים מה אני מוכן לתרום, רק תגידו את האמת כמה אתם מרווחים? כמה בעלי העמותה נותנים לכם? אם תענו לי באמת אני תורם" הססו כמה שניות, ומייד אחד הבחורים השיב: "תשמע, אני מקבל 49% מכספי התרומות, אתה יודע על הטירח"ה והשותף השני אמר "אתה מבין יש לנו בית לפרנס. גם אני מקבל 49% העשיר נדהם. "ומה עם המובטלים המסכנים?" שאל. ענה הבחור: "אה הם? שילכו לעבוד".....

החידה השבועית
איזה מטוס רמוז
בפרשה?

בין העונים נכונה
'וברל ספר'
המאורות הגדולים

תשובות ניתן
לכתוב למייל
שלמטה

